

'Het wordt erg complex. Onnodig complex'

Commissievoorzitter Paul Schnabel
foto phil nijhuis

interview | Paul Schnabel werkte met zijn commissie anderhalf jaar lang aan het advies de euthanasiepraktijk niet te veranderen. Vorige week belde minister Schippers hem dat ze dat toch wil doen.

HANS MARIJNISSEN, REDACTIE
BINNENLAND

Hij zegt dat hij de koppeling van zijn senatorschap voor D66 aan het euthanasiedebat 'oneigenlijk' vindt, want toen Paul Schnabel in 2014 aan zijn adviesopdracht over een eventuele verruiming van de euthanasiewetgeving begon, zat hij nog niet voor die partij in de Eerste Kamer. Toch is die framing wel te verklaren. De liberalen waren teleurgesteld over zijn advies, de christelijke partijen juist verheugd. Dat bracht hem in een wat aparte positie.

Tot ieders verbazing concludeerde Schnabels 'commissie van wijzen' tien maanden geleden in een dik rapport dat de zogenoemde Wet toetsing levensbeëindiging prima functioneert, en veel meer ruimte biedt dan menigeen denkt, óók aan mensen die 'klaar zijn met het leven'. Aan verruiming van de regels zitten volgens de commissie veel meer na- dan voordelen. Ze waarschuwen voor juridische complicaties, maar ook voor maatschappelijke gevolgen: ouderen kunnen legalisering van stervenshulp ervaren als druk om er dan ook gebruik van te maken.

Bent u verbaasd over het plan van het kabinet om toch met een aparte regeling te komen voor ouderen die hun leven voltooid vinden?

Schnabel: "Minister Schippers heeft mij vorige week telefonisch op de hoogste gesteld dat zij en haar collega Van der Steur toch plannen hadden voor een nieuwe regeling. Daar moesten ze toen nog met het kabinet over spreken. Maar de officiële brief heb ook ik gisteravond pas gezien. Ik lees nu dat het kabinet vindt dat er toch meer ruimte moeten komen voor ouderen die niet ziek zijn, maar wel een voltooid leven ervaren."

Wat vindt u van dit standpunt?

"Kijk, als commissie van wijzen hebben we deze variant natuurlijk ook bekeken en grondig besproken. Wij vonden dat het niet zinnig was om voor deze kleine groep een aparte voorziening te treffen, terwijl de huidige wet ook mogelijkheden biedt. Het gaat om een procedurewet die alleen voorschrijft dat dingen zorgvuldig moeten worden gedaan, maar tegelijkertijd alle mogelijkheden biedt voor veranderende praktijkopvattingen en maatschappelijke inzichten. De wet geeft eigenlijk heel weinig aanwijzingen. Er is geen leeftijdsgrens, er staat ook helemaal niet in dat mensen per se ziek moeten zijn. Dat dént iedereen wel, maar dat is dus helemaal niet zo."

Is de regeling die het kabinet voorstelt daarmee overbodig?

"Nou ja, overbodig. Ik denk wel dat de nieuwe wet problemen gaat opleveren, want de minister wil eigenlijk een parallelwet. Ze wenst de huidige wet niet te veranderen, zoals we ook geadviseerd hebben. Ze wil er een wet náást zetten, die dan in haar ogen wel ruimte geeft aan mensen met een voltooid leven, die geen andere problemen

hebben. Ik denk dat veel mensen hierop nu weer iets te enthousiast gaan reageren, want ook in de nieuwe plannen - het is nog géén wetsvoorstel - staat toch weer dat de voorgenomen handeling getoetst moet worden, en dat er minstens twee beoordelaars moeten zijn. Ja, dat is nu precies de procedure die óók in de huidige wet zit."

U had het eerder over problemen die de nieuwe wet zou opleveren. Welke zijn dat?

"Het grote probleem is dat de grens tussen beide wetten moeilijk te maken zal zijn. En de vraag is hoe die twee wetten zich tot elkaar verhouden. Verder komen er aparte 'stervenshulpverleners'. Wie zijn dat, hoe doen ze hun werk? Zij moeten kunnen uitsluiten dat er bij een stervenswens in verband met een voltooid leven géén ziekte in het spel is, anders zit de oudere in een verkeerde regeling. De minister wil daarom dat zij een studie volgen als aanvulling op een medische opleiding. Wat is dat voor een studie? Samengevat: ik denk dat het wel erg complex wordt. Onnodig complex."

Terug naar 'de mens' kwestie, die oud is en soms ook ziek. Wordt het straks niet ingewikkeld te kiezen welk pad naar de dood moet worden bewandeld?

"De minister gaat er wel van uit dat de nieuwe regeling voor oude mensen is. Maar ik hoor nu al zeggen dat die ook voor jongere mensen moet gelden. Je ziet de problemen al aankomen."

Door het nieuwe plan ontstaat er weer onrust, bij sommigen hoop. Terwijl duidelijkheid en rust op dit vlak misschien wenselijker zijn.

"Rond euthanasie zal net als bij abortus altijd debat plaatsvinden. Je kunt het als wetgever regelen, maar er blijven discussies. Mensen

zijn over deze thema's zeer uitgesproken, maar hebben ook aan emoties verbonden meningen die dwars op elkaar kunnen staan. Dat de discussie nu oplaait is zeker, nationaal maar ook internationaal. Want Nederland loopt hiermee weer ver voor de troepen uit natuurlijk."

Waarom komen twee VVD-ministers op dit moment met dit plan? Spelen de verkiezingen een rol?

"Daarvoor heb ik geen enkele aanwijzing. Ik denk overigens dat dit voorstel door een nieuw kabinet wordt behandeld. Wij hebben als commissie tien maanden geleden een nogal massief rapport uitgebracht waarin we echt geprobeerd hebben alles goed te bekijken. Ik denk dat de kabinetsleden hebben geworsteld. Lang niet iedereen zal hierover dezelfde mening hebben."

opinie 21: Commentaar

de verdieping: Wanneer is een leven voltooid?